



วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
THAMMASAT LAW JOURNAL

ชื่อเรื่อง: การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการพัสดุดของ เงินทุนหมุนเวียน การผลิต
เหรียญกษาปณ์และการทำของ

ชื่อผู้แต่ง: เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล

การอ้างอิงที่แนะนำ: เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, “การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการพัสดุดของ
เงินทุนหมุนเวียน การผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ,” วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปีที่ 49, ฉบับที่ 2, 251 (2563)

ผู้สนับสนุนหลัก

**SATYAPON
& PARTNERS**
THAILAND Intellectual Property Law Firm

Tax and Legal Counsellors

Seri Manop & Doyle



SAIJO DENKI

ผู้ว่าทนายความและที่ปรึกษากฎหมายและทรัพย์สินทางปัญญา

ผู้สนับสนุนร่วม



วิญญูชน

CSBC
LAW OFFICES
www.csbc.law.com

โครงการวารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทร. 02 613 2169 อีเมล tu.lawjournal@tu.ac.th

การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการพัสดุของ เงินทุนหมุนเวียน การผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ*

Analytical Study of Problems Concerning Procurement of Revolving Capital, Coin Production and Work Production

เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Eakaboon Wongsawatgul

Assistant Professor, Faculty of Law, Thammasat University

วันที่รับบทความ 4 มิถุนายน 2563; วันที่แก้ไขบทความ 19 มิถุนายน 2563; วันที่ตอบรับบทความ 23 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

สำนักกษาปณ์เป็นหน่วยงานของรัฐในสังกัดของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง มีภารกิจหลักในการการผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียน เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก เหรียญที่ระลึก ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และผลิตภัณฑ์สิ่งจ้างต่าง ๆ จากภารกิจที่หลากหลายและความต้องการในการใช้เหรียญกษาปณ์มีมากขึ้นกว่าเดิม สำนักกษาปณ์จึงจำเป็นต้องมีระบบและขั้นตอนการดำเนินงานที่คล่องตัวเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่มากขึ้น อย่างไรก็ตามระบบการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักกษาปณ์ยังอยู่ภายใต้ระบบราชการปกติจึงทำให้ขาดความคล่องตัวและเกิดปัญหาในการดำเนินงานหลายประการ จึงเป็นการสมควรที่จะมีการศึกษาให้สำนักกษาปณ์มีระเบียบว่าด้วยการพัสดุเป็นของตนเอง เพื่อให้สำนักกษาปณ์มีความคล่องตัวและสามารถดำเนินการตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: สำนักกษาปณ์ การจัดซื้อจัดจ้าง ความคล่องตัว

* บทความนี้สรุปจากรายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และยกร่างระเบียบว่าด้วยการพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์การทำของ พ.ศ. เสนอต่อกรมธนารักษ์ พ.ศ. 2559 ที่มีศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิตไกรพจน์ เป็นหัวหน้าโครงการ



Abstract

The Royal Thai Mint is an agency under the Treasury Department, Ministry of Finance. Its major mission is to produce coins, commemorative mint coins and commemorative coins for special events, insignia, and other coins. According to its expanding missions and increasing demands of mint coins, it is necessary for the Royal Thai Mint to streamline its working system and procedure to increase its efficiency and more align with its growing missions. However, the Royal Thai Mint's procurement system is still subject to the normal government procurement system which is criticized for its inflexibility and poses many challenges to the working of most government departments. For this reason, it is crucial that a further study is needed for the Royal Thai Mint to establish its own procurement regulations in order to enhance its flexibility and efficiency for its missions.

Keywords: Royal Thai Mint, procurement, flexibility

1. บทนำ

สำนักกษาปณ์ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าโรงกษาปณ์ เป็นหน่วยงานของรัฐในสังกัดของ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ที่มีภารกิจหลักที่สำคัญในการผลิตเหรียญกษาปณ์เพื่อนำออกใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจให้เพียงพอกับความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียน (Circulated Coins) ตั้งแต่ชนิดราคา 10 บาท ลงมาจนถึง 1 สตางค์ เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก เหรียญที่ระลึก ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และผลิตภัณฑ์สิ่งจำต่าง ๆ¹ โดยเหรียญที่ผลิตจากโรงกษาปณ์สามารถผลิตออกใช้ได้ไม่จำกัดจำนวนและไม่ต้องมีสิ่งใดมาค้ำประกัน เนื่องจากโลหะที่ใช้ผลิตเหรียญกษาปณ์มีค่าในตัวเอง

จากภารกิจในการผลิตสิ่งมีค่าที่หลากหลาย สำนักกษาปณ์จึงต้องมีระบบและขั้นตอนการดำเนินงานในลักษณะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่มีระบบการผลิตทั้งแบบการผลิตที่ผลิตในปริมาณมาก และการผลิตตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง ซึ่งต่างจากการดำเนินงานของหน่วยงานราชการอื่น ๆ ทั่วไป นอกจากนั้น ผลของการพัฒนาเทคโนโลยี ความเจริญทางเศรษฐกิจและการติดต่อค้าขายระหว่างกันที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก ทำให้ความต้องการหมุนเวียนของเงินตราที่มีความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้เหรียญกษาปณ์ในระบบเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

เพื่อให้การผลิตดำเนินการตามภารกิจของสำนักกษาปณ์มีประสิทธิภาพ เป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง สามารถได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของสากล เป็นที่ยอมรับทั่วไป และมีต้นทุนการผลิตต่ำ สำนักกษาปณ์จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มกำลังการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการใช้เหรียญกษาปณ์หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจและให้สามารถรองรับผลิตเหรียญกษาปณ์ได้ประมาณ 1,000 ล้านเหรียญต่อปี ทั้งนี้ ในการผลิตเหรียญกษาปณ์เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งานในระบบเศรษฐกิจของประเทศ สำนักกษาปณ์จะใช้เงินทุนหมุนเวียนที่มีระบบการบริหารเงินทุนตามระเบียบที่กระทรวงการคลังเห็นชอบ คือ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ พ.ศ. 2546 โดยเปิดบัญชีสำหรับทุนหมุนเวียนนี้ไว้กับกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง โดยใช้ชื่อบัญชีว่า “เงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ” และสำนักกษาปณ์ต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนที่มีระบบการบริหารเงินทุนตามระเบียบที่กระทรวงการคลังเห็นชอบ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2551 และต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2551 โดยจัดส่งรายงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2553 ให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ซึ่งเป็นผู้รวบรวมและจัดทำเอกสารรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี และรายงานให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภารับในภาพรวมทั้งหมดต่อไป

เมื่อสำนักกษาปณ์ได้ดำเนินการผลิตเหรียญกษาปณ์แต่ละชนิด ราคา และปริมาณตามที่อธิบดีกรมธนารักษ์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายสั่งการแล้ว สำนักกษาปณ์จะต้องส่งให้สำนักบริหารเงินตราในสังกัดกรมธนารักษ์ เป็นผู้มีหน้าที่นำออกเพื่อจำหน่ายแลกตามราคาที่ปรากฏในหน้าเหรียญกษาปณ์

¹ ดูกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2545.



หรือราคาจำหน่ายที่กำหนด และเมื่อสำนักเงินตราดำเนินการจำหน่ายแลกเหรียญกษาปณ์ดังกล่าวแล้วจะนำเงินที่ได้จากการจำหน่ายแลกเหรียญกษาปณ์นั้นเข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์ โดยต้องนำส่งเข้าบัญชีดังกล่าวทุกวันทำการหรืออย่างช้าไม่เกิน 3 วันทำการถัดไป โดยกรมธนารักษ์จะต้องดำเนินการโอนเงินจากบัญชีเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ (ในทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน) เข้าเป็นเงินรายได้แผ่นดินในอัตราร้อยละ 70 ของผลต่างระหว่างราคาที่จำหน่ายแลกกับต้นทุนการผลิตที่กรมธนารักษ์ประมาณการขึ้นโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

อนึ่ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การจัดโครงสร้างองค์กรรูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ : หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ลงวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2547 กำหนดให้สำนักกษาปณ์ กรมธนารักษ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งในหลาย ๆ หน่วยงาน ทดลองเปลี่ยนรูปแบบองค์กรและการบริหารงานให้เป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ แต่ก็มีได้มีการดำเนินการดังกล่าวแต่อย่างใด แต่การดำเนินการของสำนักกษาปณ์ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ พ.ศ. 2546 ยังคงเป็นปัญหาต่อการดำเนินงานของสำนักกษาปณ์ดังจะได้นำกล่าวต่อไป

2. ปัญหาการบริหารจัดการและการดำเนินงานของโรงกษาปณ์

กล่าวได้ว่าปัญหาการบริหารจัดการและการดำเนินงานของโรงกษาปณ์เกิดจากทุนการผลิตเหรียญกษาปณ์ในปัจจุบันได้แพงขึ้น เพราะวัสดุในการผลิตเหรียญมีมูลค่ามากกว่าราคาหน้าเหรียญ เนื่องจากต้องนำเข้าหน้าเหรียญเปล่าจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมี

“ปัญหาขาดแคลนเหรียญเกิดขึ้นหลายพื้นที่ เช่น ศูนย์รับแลกเหรียญ กรมธนารักษ์ จ.เชียงใหม่ มีปัญหาเหรียญสลึง เหรียญ 50 สตางค์ไม่เพียงพอต่อการจัดสรรให้แก่ผู้ประกอบการที่มาแลกเหรียญตั้งแต่ปลายปีก่อน (พ.ศ. 2556) มีความต้องการปริมาณการเหรียญสลึง 200,000 บาทต่อวัน หรือคิดเป็นจำนวนเหรียญสลึง 800,000 เหรียญต่อวัน แต่สามารถให้แลกเหรียญได้เพียงวันละ 10,000 บาท หรือจำนวนเหรียญ 40,000 เหรียญเท่านั้น... กรมธนารักษ์จึงต้องเร่งหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการดำเนินการให้มีการนำเหรียญกษาปณ์บางชนิดที่ไม่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจให้ออกมาใช้ให้เพิ่มมากขึ้นเท่าที่จะเป็นไปได้”²

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและส่งผลให้เหรียญบางชนิดราคาไม่ทันต่อความต้องการของระบบ นอกจากนี้ ในช่วงปีงบประมาณ 2556 มีปริมาณการผลิตเหรียญกษาปณ์เพิ่มขึ้น 20% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งสาเหตุน่าจะมาจากการขยายตัวของธุรกิจ โดยเฉพาะการค้าตามแนวชายแดนที่มีการขยายตัวมากขึ้น และน่าจะรวมถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนตู้หยอดเหรียญอัตโนมัติ

² “ธนารักษ์ เร่งหามาตรการดึงเหรียญสลึงกลับเข้าระบบลดต้นทุนผลิต - เล็งเจาะเข้าในวัด,” ผู้จัดการออนไลน์ (16 กุมภาพันธ์ 2557) สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2557, จาก <https://mgronline.com/stockmarket/detail/9570000018346>.

ประเภทต่าง ๆ ที่มีมากขึ้น โดยเฉพาะในภาคอีสาน ซึ่งเฉพาะที่จังหวัดอุดรแห่งเดียวมีผู้ให้บริการเครื่องหยอดเหรียญมากถึง 70 ราย อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนรวมกันประมาณ 2 หมื่นล้านเหรียญ คิดเป็นมูลค่าตามหน้าเหรียญประมาณ 4.2 หมื่นล้านบาท ซึ่งปัญหาดังที่กล่าวมานี้ หากมีการผลิตเหรียญให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด ภายใต้ระบบกฎหมายในปัจจุบัน โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการแล้ว ไม่อาจจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

จากการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการและการดำเนินงานของโรงกษาปณ์ พบปัญหาที่เกิดจากระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างที่สำนักงานกษาปณ์ใช้อยู่ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาข้อจำกัดจากขั้นตอนการปฏิบัติระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างตามระบบราชการ

สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานกษาปณ์ อยู่ภายใต้กฎหมายหลักที่สำคัญ คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม³ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 ซึ่งใช้บังคับกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานราชการโดยทั่วไป ซึ่งมี 6 วิธี ดังนี้⁴

1. วิธีตกลงราคา คือ การซื้อ หรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท
2. วิธีสอบราคา คือ การซื้อ หรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท
3. วิธีประกวดราคา คือ การซื้อ หรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 2,000,000 บาท
4. วิธีพิเศษ คือ การซื้อ หรือการจ้าง ซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ตามระเบียบข้อ 23 (1) - (8) และข้อ 24 (1) - (6) ซึ่งส่วนมากจะซื้อหรือจ้างเป็นงานเร่งด่วน หากล่าช้า อาจจะเสียหายแก่ทางราชการ หรือเป็นการซื้อหรือจ้างที่กระทำโดยวิธีอื่น แล้วไม่ได้ผลดี
5. วิธีกรณีพิเศษ คือ การซื้อ หรือการจ้าง จากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ
6. วิธีประกวดราคา ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ การซื้อ หรือการจ้าง ซึ่งมีราคาเกิน 2,000,000 บาท ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 โดยเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ก.พ. 49 เป็นต้นไป

นอกจากระเบียบปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าวแล้ว ยังมีกฎหมายภายในเพื่อใช้ในการป้องกันการทุจริตในการประกวดราคา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสมยอมราคาระหว่างผู้ประมูลงาน หรือที่เรียกกันว่า การฮั้วประมูล ซึ่งห้ามมิให้กระทำ โดยจะถือว่าเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติ

³ การศึกษาตามบทความนี้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานราชการยังอยู่ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 อยู่ จนมาถึงปี พ.ศ. 2560 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ขึ้นเพื่อบังคับใช้แทนจนกระทั่งในปัจจุบัน.

⁴ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535, ข้อ 18.

ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2522 ซึ่งหากผู้กระทำเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ก็อาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่อีกด้วย

2) ปัญหาจากการใช้ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างตามหลักเกณฑ์ปกติของภาครัฐที่เป็นอยู่

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ โดยเฉพาะด้านการจัดหา ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งที่หน่วยงานย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างอยู่เสมอ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับงบประมาณ หน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงาน ซึ่งในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์มีการดำเนินการหลายขั้นตอน และในแต่ละขั้นตอนก็มีรายละเอียดการดำเนินการค่อนข้างมาก นอกจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุที่หน่วยงาน ต่าง ๆ ต้องยึดถือเป็นหลักและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดในการจัดซื้อจัดจ้าง ปัจจุบันมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง อีกมาก เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 ซึ่งปัจจุบันถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 มาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินงบประมาณประจำปีของรัฐบาล รวมถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 ตลอดจนมติคณะรัฐมนตรีและแนวปฏิบัติที่กระทรวงการคลังได้แจ้งเวียนให้ส่วนราชการทราบและต้องถือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้อีกด้วย ดังนั้น การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจึงมีความยุ่งยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์รายการใหญ่และมีวงเงินสูงดังเช่นกรณีของสำนักกษาปณ์ จะเห็นได้ว่ากระบวนการจัดหาพัสดุเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักกษาปณ์ตามภารกิจตามกฎหมายโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเหรียญกษาปณ์ซึ่งมีต้นทุนจำทำให้ผลได้ในราคาสูง ทำให้ขั้นตอนและวิธีการของกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมานั้นไม่อาจสนับสนุนหรือตอบสนองรูปแบบของการดำเนินงานของโรงกษาปณ์ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ เนื่องจากประกอบด้วยขั้นตอนที่มากและต้องอาศัยระยะเวลาในการพิจารณาตามที่กฎหมายกำหนดและต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินรวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ในกระบวนการผลิตเหรียญ ที่มีความจำเป็นจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติของโลหะมีค่าที่เฉพาะเจาะจง (เหรียญเปล่า) ที่ยากต่อการปลอมแปลงเหรียญแต่ละประเภท และมีคุณลักษณะเฉพาะเจาะจง ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานในกระบวนการผลิต จึงอาจทำให้การจัดหาเหรียญเปล่าหรือโลหะมีค่าดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่ฝ่าฝืนกฎหมายได้ (กรณีการ lock spec)

จากปัญหาของการจัดซื้อจัดจ้างตามระบบราชการ (Regulatory Risk) กล่าวคือ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในกระบวนการดำเนินงานผลิตเหรียญกษาปณ์ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนดังที่กล่าวมาข้างต้น รวมถึงวงเงินงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาที่สูงมากการจัดซื้อจัดจ้างตามระบบราชการ จึงกลายเป็นปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่อาจทำให้การดำเนินงานของโรงกษาปณ์ (Operational Risk) ไม่บรรลุผลตาม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (efficiency) ไม่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับสถานการณ์ของระบบธุรกิจในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการแข่งขันสูง (Competitive Risk) ไม่คล่องตัวไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริง และไม่อาจรองรับการปรับเปลี่ยนรูปแบบองค์กรไปสู่การแข่งขันหรือขยายงานของโรงพยาบาลได้ เนื่องจาก มีความยุ่งยากซับซ้อนยากต่อการทำความเข้าใจ และมีขั้นตอนการปฏิบัติงานมาก ทั้งด้านรูปแบบและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งสามารถตีความได้หลากหลายและยากต่อการทำความเข้าใจ ทำให้เกิดความเข้าใจที่แตกต่างกันและนับเป็นอุปสรรคที่สำคัญในกระบวนการผลิตในการจัดหาวัตถุดิบเพื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตเหรียญสุขภาพ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาการผลิตเหรียญสุขภาพในประเทศไทย

จากการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องแนวทางที่อาจเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาความไม่คล่องตัวและขาดประสิทธิภาพในการผลิตเหรียญสุขภาพของกรมธนารักษ์ จึงนำมาสู่ข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวใน 2 รูปแบบด้วยกัน กล่าวคือ การปรับองค์กรภายในของกรมธนารักษ์ใหม่โดยจัดระบบให้สำนักงานไปเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (Service Delivery Unit : SDU) ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สำนักงานเป็นหนึ่งหน่วยงานที่ให้นำการจัดโครงสร้างแบบหน่วยบริการรูปแบบพิเศษมาทดลองใช้⁵ ประการหนึ่ง กับอีกแนวทางหนึ่งที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากกว่าคือการกำหนดระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจดังกล่าวขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับการจัดทำเหรียญสุขภาพ

1) การปรับองค์กรภายในของกรมธนารักษ์ใหม่โดยจัดระบบให้สำนักงานไปเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (Service Delivery Unit : SDU)

ในส่วนของการจัดองค์กรสำนักงานให้ไปเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษนั้น แม้จะมีจุดเด่นอยู่ที่ความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน โดยสามารถกำหนดระเบียบวิธีการบริหารจัดการภายในหน่วยงานได้ด้วยตนเองไม่ต้องผูกพันกับระเบียบที่บังคับใช้ในส่วนราชการตามปกติ จึงมีลักษณะการปฏิบัติงานแบบกึ่งอิสระ มีความคล่องตัวในด้านการบริหารงาน โดยมีเป้าหมายในการให้บริการต้องเป็นไปเพื่อส่วนราชการเจ้าสังกัดเป็นอันดับแรก แต่การจัดตั้งหน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่ผ่านมาของประเทศไทยกลับมีส่วนราชการที่สนใจจะจัดตั้งหน่วยบริการรูปแบบพิเศษขึ้นในส่วนราชการของตนน้อยเพียง 2 แห่ง คือ สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา อีกทั้งจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษทั้ง 2 แห่ง ก็พบปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่หลายประการ ซึ่งอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการแปรสภาพให้โรงพยาบาล กรมธนารักษ์ เป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษได้เช่นกัน กล่าวคือ⁶

⁵ มติคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0504/1264 เรื่อง การจัดโครงสร้างองค์กรรูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ : หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ลงวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2547.

⁶ สรุปความจาก บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, “การศึกษาระบบกฎหมายที่ใช้บังคับกับหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ”, (รายงานผลการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551), น.4-1-4-11.



(1) ปัญหาความไม่ชัดเจนของสถานภาพหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

หน่วยบริการรูปแบบพิเศษเป็นส่วนราชการรูปแบบหนึ่งและไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล การดำเนินการของผู้อำนวยการจะต้องได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดจึงจะดำเนินการได้ ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และตัวหน่วยบริการรูปแบบพิเศษเองจึงมีความไม่มั่นใจในสถานภาพของหน่วยงาน

(2) ปัญหาความสัมพันธ์ของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษกับส่วนราชการ

ส่วนราชการเจ้าสังกัดมองหน่วยบริการรูปแบบพิเศษเป็นเสมือนลูกจ้างและตัวเองเป็นนายจ้าง ในขณะที่ส่วนราชการอื่น ๆ ภายนอก ก็ไม่ยอมรับในสถานภาพการปฏิบัติงานตามระเบียบของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

(3) ปัญหาสถานภาพของพนักงานและการบริหารงานบุคคล

สถานภาพของพนักงานหน่วยงานรูปแบบพิเศษไม่มีความชัดเจนว่าจะป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานราชการ หรือพนักงานบริษัทเอกชน การได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ก็ไม่ชัดเจนเช่นกัน

(4) ปัญหาการบริหารงบประมาณ การเงิน และพัสดุ

หน่วยงานที่จะเปลี่ยนรูปแบบองค์กรมาเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษจะต้องจ่ายเงินบำเหน็จหรือบำนาญสำหรับการให้ออกจากราชการเพื่อสมัครเป็นพนักงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ หรือการกำหนดห้ามมิให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดตั้งงบประมาณเพื่ออุดหนุนหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ เว้นแต่เป็นงบประมาณสำหรับค่าตอบแทนหรือค่าบริการในการใช้บริการหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ หรือค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก และ

(5) ปัญหาการควบคุมการบริหารงาน

การบริหารงานในหน่วยบริการรูปแบบพิเศษมีอิสระมากโดยมีการมอบอำนาจให้กับผู้อำนวยการหน่วยบริการรูปแบบพิเศษมากจนเกินไปจนอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านความไม่โปร่งใส เพราะทั้งระบบการบริหารงานได้ โดยหากสำนักศึกษาปณัปรับเปลี่ยนโครงสร้างไปเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ก็ย่อมเกิดปัญหาดังที่กล่าวแล้วขึ้นได้เช่นกัน จึงทำให้รูปแบบของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษเป็นรูปแบบที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับภารกิจของการผลิตหรือวิทยุภาพ และไม่สามารถทำให้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขให้ลุล่วงไปได้

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลในการอธิบายที่ดีว่าเพราะเหตุใดแม้เมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้สำนักศึกษาปณัเปลี่ยนสถานภาพเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ก็ยังไม่มีการจัดองค์กรวางระเบียบการบริหาร ตลอดจนแยกบุคลากรออกไปบริหารในรูปหน่วยบริการรูปแบบพิเศษจนถึงปัจจุบันนั่นเอง

2) การกำหนดระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจดังกล่าวขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับการจัดทำหรือวิทยุภาพ

สำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการกำหนดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำหรือวิทยุภาพนั้น พบว่าการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของสำนักศึกษาปณัยังคงถือปฏิบัติตาม

ระเบียบและวิธีปฏิบัติของภาครัฐ กล่าวคือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 เป็นหลัก จึงทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในแผนธุรกิจและแผนการลงทุนของ สำนักรักษาปณั ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว สำนักรักษาปณัควรมีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพัสดุที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการบริหารงานในสำนักรักษาปณั โดยระเบียบเงินทุนหมุนเวียนการผลิต เหมืองแร่และแร่ และการทำของ พ.ศ. 2546 ข้อ 10⁷ ได้กำหนดให้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการพัสดุและการก่อกั้นผู้ก่อกั้น ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่กรมธนารักษ์กำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจาก กระทรวงการคลัง ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่าได้มีการออกระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น กรมธนารักษ์ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ย่อมมีอำนาจในการจัดทำระเบียบที่เกี่ยวกับการพัสดุและการก่อกั้นผู้ก่อกั้นของสำนักรักษาปณัได้ โดยระเบียบที่จะได้ยกร่างออกมาเพื่อบังคับใช้นี้ ควรต้องกำหนดหลักเกณฑ์สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัสดุไว้โดยเฉพาะ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการบริหารงานในสำนักรักษาปณั เพื่อให้ตอบสนองการดำเนินงานของ สำนักรักษาปณัในการจัดทำเหมืองแร่และแร่และการอื่นที่เกี่ยวข้อง และเพื่อแก้ปัญหาความไม่คล่องตัวในแผนธุรกิจและแผนการลงทุนของสำนักรักษาปณั โดยอย่างน้อยควรกำหนดหลักการสำคัญดังต่อไปนี้ไว้ในระเบียบที่จะได้ยกร่างขึ้น

(1) วิธีการในการจัดซื้อจัดจ้าง และวงเงินในการกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้การซื้อหรือการจ้างสามารถทำได้ 6 วิธี คือ (1) วิธีตกลงราคา (2) วิธีสอบราคา (3) วิธีประกวดราคา (4) วิธีพิเศษ (5) วิธีกรณีพิเศษ (6) วิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 และได้กำหนดวงเงินในการกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างว่าวิธีใดต้องใช้กับการจัดซื้อจัดจ้างในวงเงินเท่าใด ซึ่งวิธีการจัดซื้อจัดจ้างตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุมิอาจไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานของสำนักรักษาปณั หรือวงเงินที่กำหนดสำหรับการใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างชนิดต่างๆ อาจมีมูลค่าต่ำเกินไป

ดังนั้น ระเบียบการพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหมืองแร่และแร่ที่จะได้ยกร่างขึ้น ก็ควรพิจารณาถึงวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมกับการบริหารงานของสำนักรักษาปณั รวมทั้งวงเงินในการกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละวิธี โดยสามารถกำหนดให้แตกต่างจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุได้

(2) ผู้มีอำนาจอนุมัติการจ้าง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติการจ้างได้นั้น ต้องเป็นระดับหัวหน้าหน่วยงาน ปลัดกระทรวง หรือไปจนถึง

⁷ ระเบียบเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหมืองแร่และแร่ และการทำของ พ.ศ. 2546

ข้อ 10 วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงินในกิจการของเงินทุนหมุนเวียน ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ สำหรับวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการพัสดุและการก่อกั้นผู้ก่อกั้นให้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่ กรมธนารักษ์กำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง.

รัฐมนตรีเจ้าสังกัดในกรณีที่มีจำนวนเงินในการจัดซื้อจัดจ้างสูงมากๆ จึงอาจทำให้การสั่งซื้อสิ่งจ้างที่มีความจำเป็นเร่งด่วนก็อาจเกิดความล่าช้าและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานของหน่วยงานได้

ดังนั้น ระเบียบการพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์ที่จะได้ยกร่างขึ้น ควรกำหนดให้มีผู้มีอำนาจสั่งจ้างเพียงผู้เดียวโดยไม่ต้องสูงขึ้นไปตามลำดับการบังคับบัญชาตามจำนวนเงินในการจัดซื้อจัดจ้างที่เพิ่มสูงขึ้น โดยผู้มีอำนาจอนุมัติการจ้างดังกล่าวอาจเป็นผู้อำนวยการสำนักกษาปณ์หรืออธิบดีกรมธนารักษ์ก็ได้

(3) ราคาของพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้าง

หากผู้จัดซื้อจัดจ้างต้องการที่จะจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีราคาสูงกว่าราคากลางที่สำนักงบประมาณหรือกระทรวงการคลังกำหนด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุนั้นไม่เปิดช่องให้กระทำได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานเพราะไม่อาจจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่อาจมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน ด้วยเหตุเพราะราคาของพัสดุนั้นสูงกว่าที่สำนักงบประมาณหรือกระทรวงการคลังกำหนดไว้

ดังนั้น ระเบียบการพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์ที่จะได้ยกร่างขึ้น ควรมีการกำหนดเพื่อเปิดช่องในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีราคาสูงกว่าราคากลางที่สำนักงบประมาณหรือกระทรวงการคลังกำหนดได้ หากมีเหตุผลพิเศษหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามลักษณะของภารกิจในการผลิตเหรียญกษาปณ์ของสำนักกษาปณ์เอง

4. การศึกษาเปรียบเทียบหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระในการดำเนินการเรื่องการพัสดุ

เพื่อให้ได้แนวทางการการปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของโรงกษาปณ์ จึงสมควรที่จะได้ทำการศึกษาคัดเปรียบเทียบการดำเนินการของสำนักกษาปณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในประเด็นเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งต้องดำเนินการตามหลักการทั่วไปของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับการดำเนินการในเรื่องนี้กับหน่วยงานในภาครัฐที่มีความเป็นอิสระในการดำเนินการเรื่องการพัสดุตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานนั้นรวมถึงระเบียบข้อบังคับที่ตราขึ้นตามกฎหมายดังกล่าว จำนวน 3 หน่วยงาน ประกอบด้วย

1) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเฉพาะเกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยไว้ในระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554 และระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการพัสดุเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554 ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531 อย่างไรก็ตามเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 ในบทเฉพาะกาลได้กำหนดให้ในระหว่างที่ยังมิได้

ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้นำพระราชกฤษฎีกา กฎบวง ประกาศ ทบวงมหาวิทยาลัย ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531 ที่ใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 ใช้บังคับ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม ทำให้การพัสดุเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วยิ่งขึ้น เช่น การกำหนดวงเงินในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการกำหนดวิธีการในการจัดซื้อจัดจ้าง⁸ การให้อำนาจอธิการบดีหรือหัวหน้า หน่วยงานเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยตนเอง⁹ และสามารถมอบอำนาจให้แก่ผู้ใดก็ได้ตาม ความเหมาะสม¹⁰ เพื่อความคล่องตัวในการอนุมัติการจ้างในกรณีที่มีมูลค่าสูง อธิการบดีหรือ หัวหน้าหน่วยงานในมหาวิทยาลัยก็สามารถอนุมัติการจ้างได้เอง ไม่ต้องไปถึงปลัดกระทรวงหรือ รัฐมนตรีเจ้ากระทรวง อีกทั้งยังมีหลักการพิเศษต่าง ๆ เช่น การจ้างในราคาที่ไม่เกินกว่าราคาที่ กรมบัญชีกลางกำหนดไว้¹¹ ที่สามารถกระทำได้โดยให้เป็นไปตามดุลพินิจของอธิการบดีหรือ หัวหน้าหน่วยงานในมหาวิทยาลัยแล้วแต่กรณี หรือการจัดทำครุภัณฑ์ขึ้นเอง¹² การจ้างเกินราคา มาตราฐาน การกำหนดให้จ้างพิมพ์หนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่นกับโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เว้นแต่ เห็นสมควรจ้างที่อื่นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ¹³ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวเฉพาะกรณีเพิ่มมากขึ้น อีกด้วย

2) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง (สำนักงาน กกต.) ทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานของ กกต. โดยมีความ เป็นอิสระจากระบบราชการปกติและมีฐานะเป็นนิติบุคคล ประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง สามารถกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการบริหารจัดการองค์กร หรือสำนักงาน กกต. ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการบริหารและจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ด้วยตนเอง เพื่อให้สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง กกต. และให้สามารถรองรับภารกิจของ กกต. ที่เป็นองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญที่มีอยู่ตามกฎหมายได้ โดยในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุของสำนักงาน กกต. นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. 2542 ที่มีความยืดหยุ่น และมีกระบวนการที่กระชับกว่ากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการแต่ยังคง หลักการสำคัญของการจัดหาพัสดุสำหรับหน่วยงานของรัฐที่ให้ความสำคัญในหลักความคุ้มค่า รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม เพื่อประโยชน์ของทางราชการในการดำเนินการให้บริการสาธารณะ

⁸ ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554, ข้อ 54.

⁹ ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554, ข้อ 51 ประกอบข้อ 43, 44.

¹⁰ ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554, ข้อ 57.

¹¹ ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554, ข้อ 52.

¹² ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการพัสดุเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554, ข้อ 8.

¹³ ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554, ข้อ 53.



และสามารถตรวจสอบและควบคุมปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และการทุจริตได้จากภายในองค์กรและภายนอกองค์กร กล่าวคือ กระบวนการจัดหาพัสดุของ สำนักงาน กกต. ถูกออกแบบมาให้สามารถตอบสนองการดำเนินงานตามภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่จะต้องดำเนินการให้รวดเร็วและภายในเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมาย ด้วยการกำหนดขั้นตอน วงเงิน และวิธีการจัดหาพัสดุ¹⁴ รวมถึงกระบวนการตรวจสอบควบคุมการดำเนินการจัดหาพัสดุ¹⁵ ไว้เท่าที่จำเป็นและให้สอดคล้องกับบริบทและโครงสร้างหรือส่วนงานภายในองค์กร อย่างไรก็ตาม ระเบียบฯ มีการยึดโยงกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเท่าที่จำเป็นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดให้เลขาธิการฯ หรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย เป็นผู้กำกับดูแลตามระเบียบนี้ มีอำนาจพิจารณาและอนุมัติตามระเบียบฯ นี้¹⁶ ภายใต้เงื่อนไขความจำเป็น วงเงิน ขั้นตอน วิธีการ และให้มีคณะกรรมการบริหารพัสดุทำหน้าที่ในการอนุมัติการจัดหาพัสดุในกรณีที่เป็นการจัดหาที่เกินอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการฯ¹⁷ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิธีการมอบหมายอำนาจให้ดำเนินการแทน ที่สามารถทำให้กระบวนการจัดหาพัสดุสามารถดำเนินการได้โดยไม่ติดขัดหรือต้องพึ่งพิงการตัดสินใจของเลขาธิการฯ เพียงลำพัง ซึ่งรูปแบบนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานอิสระอื่นที่จะนำมาใช้ในการวางระเบียบเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุได้

3) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ¹⁸ ให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจเช่นนี้ให้รวมถึงการควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบันในเรื่องการบริหารและการจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินของสถาบันฯ โดยมีผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง¹⁹

ในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้างนั้น สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดให้ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นผู้รักษาการ และให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติและออกคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้หรือข้อบังคับนี้ไม่ได้กำหนดไว้ให้คณะกรรมการบริหารสถาบัน

¹⁴ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. 2542, ข้อ 8.

¹⁵ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. 2542, ข้อ 21.

¹⁶ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. 2542, ข้อ 9, 11.

¹⁷ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. 2542, ข้อ 10.

¹⁸ พระราชบัญญัติการจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548, มาตรา 20.

¹⁹ พระราชบัญญัติการจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548, มาตรา 14.

ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดและเป็นที่สุด²⁰ นอกจากนี้ ยังกำหนดหลักเกณฑ์อื่นที่มีความยืดหยุ่น คล่องตัวแตกต่างกฎหมายเกี่ยวกับการพัสดุของส่วนราชการ เช่น การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคาหรือวิธีประกวดราคา ถ้าผู้มีอำนาจอนุมัติเห็นสมควรจะสั่งให้กระทำโดยวิธีที่กำหนดไว้สำหรับวงเงินที่สูงกว่าก็ได้²¹ การซื้อหรือการจ้างในกรณีที่เป็นเรื่องด่วนที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหมายไว้ก่อน และไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทัน ให้ใช้วิธีตกลงราคาไปก่อน แล้วรีบรายงานขอความเห็นชอบต่อผู้อำนวยการ²² การกำหนดวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละวิธีที่สูงกว่าส่วนราชการ²³ การมอบอำนาจในการอนุมัติหรือในการให้ความเห็นชอบแก่ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ²⁴ การให้อำนาจผู้อำนวยการในการกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติและออกคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานในการจัดซื้อจัดจ้าง²⁵ การกำหนดรูปแบบสัญญา²⁶ การเรียกหลักประกันสัญญา²⁷ การกำหนดค่าปรับ²⁸ การงดหรือลดค่าปรับ²⁹ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม และการให้อำนาจผู้อำนวยการฯ สั่งการในการใช้สิทธิตามเงื่อนไขของสัญญาหรือข้อตกลง หรือข้อกำหนด ในกรณีที่ไม่มียกข้อบังคับหรือระเบียบกำหนดไว้เป็นการเฉพาะและเป็นความจำเป็น³⁰ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระสูงได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่ปรากฏอยู่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พบว่าทั้ง 3 หน่วยงานได้มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของตนเอง โดยให้ยึดโยงสอดคล้องกับหลักความเป็นอิสระ ภารกิจ และโครงสร้างภายในของหน่วยงานของตน และเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ยืดหยุ่น กระชับ และตอบสนองการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่เป็นองค์กรอิสระที่แตกต่างไปจากการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัสดุด้วยการกำหนดขั้นตอน วงเงิน และวิธีการจัดหาพัสดุ รวมถึงกระบวนการสั่งการ การมอบอำนาจ การตรวจสอบ และการควบคุมการดำเนินการจัดหาพัสดุ เท่าที่จำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและโครงสร้างหรือส่วนงานภายในองค์กร และสามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานด้านการจัดหาพัสดุ หน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดังที่กล่าวมาข้างต้นและทั้งสามกรณีที่น่ามาศึกษาวิเคราะห์ก็ล้วนแต่แสดงให้เห็นประจักษ์ถึงความจำเป็นในการต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความแตกต่างไป

²⁰ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550 ข้อ 4.

²¹ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 25.

²² ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 22 วรรคสอง.

²³ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 11-17.

²⁴ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 7.

²⁵ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 97.

²⁶ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 73.

²⁷ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 82.

²⁸ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 75.

²⁹ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 79.

³⁰ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2550, ข้อ 80.



จากหลักเกณฑ์มาตรฐานในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของภารกิจที่แตกต่างกันออกไปตามที่แต่ละหน่วยงานได้รับมอบหมายตามกฎหมายให้เป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น ด้วยการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของตนเอง โดยให้ยึดโยงสอดคล้องกับหลักความเป็นอิสระ ภารกิจ และโครงสร้างภายในของหน่วยงานของตน และเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ยืดหยุ่น กระชับ และตอบสนองการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่เป็นองค์กรอิสระที่แตกต่างไปจากการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัสดุ ด้วยการกำหนดขั้นตอน วงเงิน และวิธีการจัดหาพัสดุ รวมถึงกระบวนการสั่งการ การมอบอำนาจ การตรวจสอบ และการควบคุมการดำเนินการจัดหาพัสดุ เท่าที่จำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและโครงสร้างหรือส่วนงานภายในองค์กร และสามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานด้านการจัดหาพัสดุหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่กล่าวมาข้างต้นและทั้งสามกรณีที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ก็ล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์มาตรฐานในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของภารกิจที่แตกต่างกันออกไปตามที่แต่ละหน่วยงานได้รับมอบหมายตามกฎหมายให้เป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น

5. การปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุของ โรงภาพยนต์

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจึงควรที่จะได้มีการปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุของโรงภาพยนต์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภารกิจและความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ดำเนินการยกร่างระเบียบกรมธนารักษ์ว่าด้วยการพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ พ.ศ. ขึ้นเป็นแนวทางหลักสำหรับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุของโรงภาพยนต์ โดยมีหลักการสำคัญและเหตุผล ดังนี้

1) ขอบเขตการบังคับใช้

กำหนดให้ระเบียบนี้ใช้บังคับแก่การดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของเท่านั้น หากการใดไม่ได้กำหนดไว้ก็ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการร่างระเบียบนี้ก็เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคบางประการของการพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ จึงได้วางหลักเกณฑ์บางประการเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวไว้ในระเบียบนี้ อย่างไรก็ตาม การพัสดุของหน่วยงานราชการควรต้องมีกระบวนการขั้นตอนที่ชัดเจนแน่นอน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริต จึงควรมีวิธีปฏิบัติที่รัดกุม ดังนั้น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพัสดุใดที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในระเบียบนี้ก็ให้เป็นไปตามนั้น ส่วนกรณีใดอันเกี่ยวกับการพัสดุที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ก็ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ซึ่งเป็นระเบียบกลางในเรื่องการพัสดุที่ใช้บังคับกับหน่วยราชการทั้งปวง

2) ผู้รักษาการและผู้วินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบ

ในฐานะที่สำนักกษาปณ์เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อกรมธนารักษ์ ระเบียบฯ จึงกำหนดให้อธิบดีกรมธนารักษ์เป็นผู้รักษาการตามระเบียบ และให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติและออกคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบ และเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้หรือกรณีที่ระเบียบนี้ไม่ได้กำหนดไว้ โดยคำวินิจฉัยของอธิบดีกรมธนารักษ์ให้เป็นที่สุด และให้มีคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการตีความและวินิจฉัยชี้ขาด รวมตลอดถึงพิจารณาคำร้องเรียน ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงระเบียบ เสนอความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีปฏิบัติตามระเบียบ และดำเนินการตามให้อธิบดีกรมธนารักษ์มอบหมาย โดยการประชุมของคณะกรรมการฯ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

3) ผู้มีอำนาจในการซื้อ การจ้าง และการก่อกวนผูกพัน

การซื้อทรัพย์สินและการจ้างที่จะต้องก่อกวนผูกพันหรือจ่ายเงินจากเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ ให้หัวหน้าส่วนราชการ กล่าวคืออธิบดีกรมธนารักษ์³¹ เป็นผู้ดำเนินการสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง เพราะหากพิจารณาจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงาน ปลัดกระทรวง หรือไปจนถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติการซื้อและจ้าง กรณีที่จำนวนเงินในการจัดซื้อจัดจ้างสูงมาก ๆ ซึ่งทำให้การสั่งซื้อสั่งจ้างที่มีความจำเป็นเร่งด่วนก็อาจเกิดความล่าช้าและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานของหน่วยงานได้ จึงตัดขั้นตอนดังกล่าวออกและกำหนดให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมธนารักษ์ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการกิจนี้แต่เพียงผู้เดียวในการจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่จำกัดวงเงิน

4) วิธีการในการจัดซื้อจัดจ้าง และวงเงินในการกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

การซื้อและการจ้างโดยใช้เงินทุนหมุนเวียนการทำเหรียญกษาปณ์ กำหนดให้กระทำได้ 5 วิธี คือ

- (1) วิธีตกลงราคา ให้ใช้กับการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกินสามแสนบาท
- (2) วิธีสอบราคา ให้ใช้กับการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกินกว่าสามแสนบาท แต่ไม่เกินสี่ล้านบาท
- (3) วิธีประกวดราคา ให้ใช้กับการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกินกว่าสี่ล้านบาท
- (4) วิธีพิเศษ ให้ใช้กับการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกินกว่าสามแสนบาท และเข้าหลักเกณฑ์ที่กำหนด

³¹ ในการศึกษาเบื้องต้นได้เสนอให้ผู้ช่วยการสำนักกษาปณ์เป็นผู้มีอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างเพื่อความคล่องตัว และเหมาะสมกับวิธีการและวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างตามที่เสนอ อย่างไรก็ตาม ทางสำนักกษาปณ์เห็นว่าการสั่งซื้อสั่งจ้างดังกล่าวควรเป็นอำนาจของอธิบดีกรมธนารักษ์ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน.



(5) วิธีกรณพิเศษ ให้ใช้กับการซื้อหรือการจ้างซึ่งกระทำกับหน่วยงานของทางราชการหรือกับรัฐวิสาหกิจ หรือกับหน่วยงานอื่นใดที่มีกฎหมายระเบียบข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้กระทำได้

การกำหนดให้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรีญกษาปณ์และการทำของมี 5 ประเภท แบบเดียวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพราะเป็นวิธีที่เป็นมาตรฐาน แต่เพื่อให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนฯ จึงได้กำหนดวงเงินที่สามารถใช้การจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละวิธีไว้สูงกว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวนสองเท่า อย่างไรก็ตาม จำนวนเงินดังกล่าวอาจปรับเพิ่มลดได้ตามความเหมาะสม

5) กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

การซื้อหรือการจ้างโดยใช้เงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรีญกษาปณ์และการทำของให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำรายงานขอซื้อหรือขอจ้างเสนออธิบดีกรมธนารักษ์ โดยระบุเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องซื้อหรือจ้าง รายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรืองานที่จะจ้าง วงเงินที่จะซื้อหรือจะจ้าง โดยระบุวงเงินงบประมาณ ถ้าไม่มีวงเงินดังกล่าวให้ระบุวงเงินที่ประมาณว่าจะซื้อหรือจ้างในครั้งนั้น กำหนดเวลาที่ต้องการใช้พัสดุนั้น หรือให้งานนั้นแล้วเสร็จ วิธีที่จะซื้อหรือจ้างและเหตุผลที่ต้องซื้อหรือจ้างโดยวิธีนั้นข้อเสนออื่น ๆ เช่น การอนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ ที่จำเป็นในการซื้อหรือจ้าง ฯลฯ

(2) การซื้อหรือการจ้างแต่ละครั้ง ให้อธิบดีกรมธนารักษ์แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้ พร้อมกับกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการของคณะกรรมการแล้วแต่กรณี ดังนี้

- ก. คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา
- ข. คณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา
- ค. คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา
- ง. คณะกรรมการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ
- จ. คณะกรรมการจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ
- ฉ. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ
- ช. คณะกรรมการตรวจการจ้าง

ให้คณะกรรมการแต่ละคณะรายงานผลการพิจารณาต่ออธิบดีกรมธนารักษ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้ามีเหตุที่ทำให้การรายงานล่าช้า ให้เสนอต่ออธิบดีกรมธนารักษ์เพื่อพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็น

อนึ่ง การซื้อหรือการจ้างในวงเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการเพียงคนเดียวเป็นผู้ตรวจรับพัสดุหรืองานจ้างนั้น ๆ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือคณะกรรมการตรวจการจ้างได้

(3) เมื่อได้รับอนุมัติให้ซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอราคารายใดแล้ว ให้ทำสัญญาตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ การทำสัญญารายใดถ้าจำเป็นต้องมีข้อความหรือรายการที่แตกต่างไปจากตัวอย่างสัญญาที่คณะกรรมการว่าด้วยพัสดุกำหนด ให้สามารถกระทำการได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมธนารักษ์

ในกรณีดังต่อไปนี้ จะทำข้อตกลงเป็นหนังสือต่อกันได้

ก. การซื้อการจ้างหรือการแลกเปลี่ยนโดยวิธีตกลงราคา
ข. การซื้อการจ้างที่คู่สัญญาสามารถส่งมอบพัสดุหรือส่งมอบงานได้ ครบถ้วนภายใน 5 วันทำการ (ของราชการ) นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันทำข้อตกลงเป็นหนังสือ

ค. การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

ง. การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ ดังนี้

(ง.1) เป็นพัสดุที่ขายทอดตลาด

(ง.2) เป็นพัสดุที่ต้องดำเนินการซื้อหรือจ้างโดยเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะเสียหาย

แก่ราชการ

(ง.3) เป็นพัสดุที่มีความต้องการใช้เพิ่มขึ้นในสถานการณ์ที่จำเป็น หรือเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์ในการผลิตหรือการบริการและการทำของ และจำเป็นต้องซื้อเพิ่ม (Repeat Order)

(ง.4) เป็นพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อโดยตรงจากต่างประเทศหรือต้องซื้อโดยผ่านองค์การระหว่างประเทศหรือต้องซื้อในต่างประเทศ หรือต้องการซื้อโดยเฉพาะเจาะจงจากต่างประเทศ เนื่องจากเคยจัดหามาใช้เพื่อประโยชน์ในการผลิตหรือการบริการและการทำของแล้วได้ผลดี

(ง.5) เป็นพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อจากผู้ผลิตโดยตรง หรือผู้แทน จำหน่ายแต่ผู้เดียวในประเทศ

(ง.6) เป็นพัสดุที่โดยลักษณะของการใช้งาน มีข้อจำกัดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุยี่ห้อเป็นการเฉพาะ เช่น ครุภัณฑ์ หรืออุปกรณ์การวิจัย อะไหล่ของเครื่องจักร เป็นต้น

(ง.7) เป็นงานที่ต้องการผู้ฝีมือเฉพาะด้าน หรือผู้ที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

(ง.8) เป็นงานที่จ้างซ่อมพัสดุที่จำเป็นต้องตรวจสอบ ให้ทราบความชำรุดเสียหายก่อนจึงจะประมาณค่าซ่อมได้ เช่น งานจ้างซ่อมเครื่องจักร เครื่องมือกล เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และ

(ง.9) การเช่า ซึ่งผู้เช่าไม่ต้องเสียเงินอื่นใดนอกจากค่าเช่า

สำหรับการซื้อหรือการจ้างซึ่งมีราคาไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือในกรณีการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคาในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้คาดหมายไว้ก่อนและไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทัน ให้เจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการไปก่อน แล้วรีบรายงานขอความเห็นชอบต่ออธิบดีกรมธนารักษ์และเมื่ออธิบดีกรมธนารักษ์ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นหลักฐานการตรวจรับโดยอนุโลม

(4) เมื่อมีการส่งมอบพัสดุ หรือส่งมอบงานจ้างให้มีการตรวจรับพัสดุ หรือตรวจการจ้างแล้วแต่กรณี



เหตุผลในการกำหนดหลักการดังกล่าวเป็นการนำกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุมาเรียบเรียงให้เข้าใจง่ายขึ้นและเป็นระบบในข้อเดียว โดยจะมีข้อแตกต่างจากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เช่น การกำหนดว่ากรณีการจ้างในวงเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท สามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียวเป็นผู้ตรวจรับพัสดุหรืองานจ้างนั้น ๆ ได้ แต่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุกำหนดให้ใช้กับกรณีการซื้อหรือการจ้างในวงเงินไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทเท่านั้น

6) การมอบอำนาจ

ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบฯ อธิบดีกรมธนารักษ์จะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ได้ โดยคำนึงถึงระดับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่จะได้รับมอบอำนาจเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะในการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละครั้งนั้น อาจมีบางกรณีที่เป็นการจัดซื้อจัดจ้างในจำนวนเล็กน้อยหรือมากแล้วแต่กรณีดังนั้น จึงควรเปิดช่องให้มีการมอบอำนาจดำเนินการไปยังผู้ดำรงตำแหน่งระดับรองได้ความระดับความสำคัญของเรื่อง

7) การจัดซื้อจัดจ้างเกินราคามาตรฐาน

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ทางราชการ อธิบดีกรมธนารักษ์อาจซื้อหรือจ้างเกินราคามาตรฐานของสำนักงบประมาณหรือของกระทรวงการคลังก็ได้ โดยให้อยู่ในดุลพินิจของอธิบดีกรมธนารักษ์ และสำหรับพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อโดยตรงจากต่างประเทศ อาจซื้อผ่านผู้แทนจำหน่ายในประเทศ หรือซื้อโดยตรงจากผู้ผลิต หรือจากผู้จำหน่ายในต่างประเทศก็ได้

การกำหนดหลักการดังกล่าวก็เนื่องจากในการจัดซื้อจัดจ้างบางกรณีนั้น ราคามาตรฐานหรือราคากลางที่สำนักงบประมาณหรือกระทรวงการคลังกำหนดอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง หรืออาจต้องจัดซื้อจัดจ้างพัสดุดูคุณภาพสูงเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสำนักฯ โดยเฉพาะจึงกำหนดให้ดุลพินิจแก่อธิบดีกรมธนารักษ์ในการจัดซื้อจัดจ้างเกินราคามาตรฐานได้

8) บทเฉพาะกาล

กำหนดให้การพัสดุใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการและยังไม่แล้วเสร็จในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบที่ใช้บังคับอยู่เดิมจนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ หรือจนกว่าจะสามารถดำเนินการตามระเบียบนี้ได้ เพราะระเบียบที่เสนอนี้เป็นการปรับปรุงระเบียบเดิมที่มีการใช้บังคับอยู่แล้ว ดังนั้นเหตุผลในการกำหนดหลักการดังกล่าวเนื่องจากเพื่อมิให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัสดุที่ได้ดำเนินการไปก่อนที่ระเบียบนี้จะประกาศใช้บังคับ จึงกำหนดให้การพัสดุดังกล่าวให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบที่บังคับใช้อยู่เดิมจนแล้วเสร็จหรือจนกว่าจะสามารถดำเนินการตามระเบียบนี้ได้

ในการออกระเบียบฯ ดังกล่าว สำนักฯ สามารถดำเนินการยกเว้นระเบียบฯ เพื่อเสนอให้อธิบดีกรมธนารักษ์พิจารณา และเมื่ออธิบดีเห็นชอบในร่างระเบียบดังกล่าวแล้ว จะต้องเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนลงนามเพื่อประกาศใช้ต่อไป

ตามนัยข้อ 10 แห่งระเบียบเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรีญกษาปณ์และการทำของ พ.ศ. 2546 ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างในการกิจเกี่ยวกับเหรีญกษาปณ์ของสำนักกษาปณ์สามารถ ดำเนินการจัดหาพัสดุได้อย่างคล่องตัว และยืดหยุ่นมากขึ้น โดยไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป และยังสอดคล้องกับภารกิจในการ ผลิตเหรีญกษาปณ์ ที่จำเป็นเป็นต้องดำเนินการจัดหาวัตถุดิบ เครื่องจักร เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ใน กระบวนการผลิตที่จำเป็นจะต้องมีการกำหนดคุณลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจงและความเหมาะสม ในการใช้งาน

6. บทสรุป

สำนักกษาปณ์เป็นหน่วยงานของรัฐในสังกัดของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง มีภารกิจหลัก ในการการผลิตเหรีญกษาปณ์หมุนเวียน เหรีญกษาปณ์ที่ระลึก เหรีญที่ระลึก ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และผลิตภัณท์ส่งจ้างต่าง ๆ จากภารกิจที่หลากหลายและความต้องการในการ ใช้เหรีญกษาปณ์มีมากขึ้นกว่าเดิม สำนักกษาปณ์จึงจำเป็นต้องมีระบบและขั้นตอนการดำเนินงานที่ คล่องตัวเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่มากขึ้น อย่างไรก็ตามระบบการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักกษาปณ์ ยังอยู่ภายใต้ระบบราชการปกติจึงทำให้ขาดความคล่องตัวและเกิดปัญหาในการดำเนินงานหลายประการ จึงได้มีการศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งสิ้น 2 รูปแบบ คือ การให้สำนักกษาปณ์เปลี่ยน รูปแบบการบริหารไปเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (Service Delivery Unit : SDU) ซึ่งแม้จะมีจุดเด่น อยู่ที่ความคล่องตัวในการปฏิบัติงานแบบกึ่งอิสระแต่ก็พบปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่หลายประการ จึงอาจยังไม่เหมาะสมนัก กับอีกแนวทางหนึ่งคือการกำหนดระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับภารกิจดังกล่าวขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับการจัดทำเหรีญกษาปณ์ที่มีความเหมาะสม มากกว่า ซึ่งกรมธนารักษ์ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง มีอำนาจในการจัดทำระเบียบ ที่เกี่ยวกับการพัสดุและการก่อหนี้ผูกพันของสำนักกษาปณ์ได้

ระเบียบที่ได้ออกมาเพื่อบังคับใช้นี้ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ พักพัสดุให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการบริหารงานในสำนักกษาปณ์ เพื่อให้ตอบสนอง การดำเนินงานของสำนักกษาปณ์ในการจัดทำเหรีญกษาปณ์และการอื่นที่เกี่ยวข้อง และเพื่อแก้ปัญหา ความไม่คล่องตัวในแผนธุรกิจและแผนการลงทุนของสำนักกษาปณ์ โดยได้กำหนดวิธีการในการจัดซื้อ จัดจ้าง และวงเงินในการกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมกับการบริหารงานของสำนักกษาปณ์ กำหนดให้อธิบดีกรมธนารักษ์เป็นผู้มีอำนาจสั่งจ้างเพียงผู้เดียวโดยไม่ต้องสูงขึ้นไปตามลำดับการบังคับ บัญชาตามจำนวนเงินในการจัดซื้อจัดจ้างที่เพิ่มสูงขึ้น และกำหนดเพื่อเปิดช่องในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ที่มีราคาสูงกว่าราคากลางที่ที่สำนักงบประมาณหรือกระทรวงการคลังกำหนดได้ หากมีเหตุผลพิเศษ หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามลักษณะของภารกิจในการผลิตเหรีญกษาปณ์ของ สำนักกษาปณ์เอง

อย่างไรก็ตาม ตามที่บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ซึ่งหากพิจารณาจากปัจจุบันที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องได้มีการ



เปลี่ยนแปลงไป โดยในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐทั้งปวง กล่าวคือ³² ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้³³ และได้มีการออกระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อกำหนดรายละเอียดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอีกด้วย

อนึ่ง พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้เปิดช่อง

“เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานของรัฐ ในต่างประเทศหรือส่วนงานของหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐ อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเกิดความยืดหยุ่นและมีความคล่องตัว หากรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับ หรือหน่วยงานของรัฐนั้นประสงค์จะจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือ ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขึ้นใช้เองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ก็ให้ กระทำได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้”³⁴

ดังนั้น การพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดไว้ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดวิธีการและวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้าง แตกต่างไปจากที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้เคย กำหนดไว้ โดยได้กำหนดวงเงิน³⁵ ไว้สูงกว่าที่ได้เสนอไว้ในร่างระเบียบกรมธนารักษ์ว่าด้วยการพัสดุของ เงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของ พ.ศ.

อย่างไรก็ดี การกำหนดวิธีการและวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าวเป็นการกำหนดเพื่อให้ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในช่วงหนึ่ง ๆ ซึ่งในอนาคตอาจมีการกำหนดวงเงินเพิ่ม มากขึ้นได้ อีกทั้งการพัสดุของเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของนั้นอาจจำเป็นต้องมีลักษณะพิเศษเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการผลิตเหรียญกษาปณ์ให้เพียงพอต่อความต้องการ ในการใช้เหรียญกษาปณ์ของประเทศ จึงเป็นกรณีที่ควรมีการศึกษาต่อไปว่า (1) การพัสดุของเงินทุน หมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของนั้นจะสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่เกี่ยวกับพัสดุของตนเองให้แตกต่างจากที่พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดไว้ได้หรือไม่ หากเห็นว่าได้และควรกำหนดให้การผลิตเหรียญกษาปณ์ตาม

³² พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, มาตรา 4.

³³ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, มาตรา 6 วรรคหนึ่ง.

³⁴ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, มาตรา 6 วรรคสอง.

³⁵ ดู ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, ข้อ 30-32, 74, 78.

เงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของมีความคล่องตัว ก็สามารถกำหนดในกฎกระทรวงให้กรมธนารักษ์เป็นหน่วยงานที่สามารถจัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของการผลิตเหรียญกษาปณ์ตามเงินทุนหมุนเวียนการผลิตเหรียญกษาปณ์และการทำของขึ้นใช้เองโดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุตามแนวทางของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้ หรือ (2) ดำเนินการเพื่อให้สำนักกษาปณ์มีความคล่องตัวยิ่งขึ้นโดยการทำให้สำนักกษาปณ์สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการพัสดุได้ด้วยตนเอง เช่น การปรับเปลี่ยนสำนักกษาปณ์ให้เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรมแต่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังที่กำลังมีการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดตั้งส่วนราชการให้มีความยืดหยุ่น เพื่อรองรับการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เพราะตราบใดที่สำนักกษาปณ์ยังเป็นส่วนงานที่ขึ้นตรงกับกรมธนารักษ์ ตรานั้นการจัดซื้อจัดจ้างและการพัสดุของสำนักกษาปณ์ก็จะเป็นอำนาจของอธิบดีกรมธนารักษ์ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน จึงยังคงทำให้มีขั้นตอนในส่วนนี้อยู่นั่นเอง